

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-111-121-06

Druk nr 752
Warszawa, 6 lipca 2006 r.

Pan
Marek Jurek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 89 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, uprzejmie zawiadamiam Pana Marszałka, że Rada Ministrów zamierza przedstawić do ratyfikacji Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej

**- Protokół nr 14 do Konwencji o
ochronie praw człowieka i
podstawowych wolności zmieniający
system kontroli Konwencji,
sporządzony w Strasburgu dnia 13
maja 2004 r.,**

którego ratyfikacja - zdaniem Rady Ministrów - nie wymaga uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie.

W załączeniu przekazuję tekst wymienionego dokumentu wraz z uzasadnieniem.

W razie niezgłoszenia, w terminie 30 dni - zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy o umowach międzynarodowych - negatywnej opinii, co do zasadności wyboru trybu ratyfikacji dokumentu, zostanie on przedstawiony Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej do ratyfikacji.

Z poważaniem

Uchwała Nr/2006
Rady Ministrów
z dnia 2006 r.

w sprawie przedłożenia Protokołu nr 14 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności zmieniającego system kontroli Konwencji, sporządzonego w Strasburgu dnia 13 maja 2004 r., do ratyfikacji.

Na podstawie art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. Nr 39, poz.443 oraz z 2002 r. Nr 216, poz. 1824) Rada Ministrów uchwała, co następuje:

§ 1.

1. Przedkłada się Protokół nr 14 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności zmieniający system kontroli Konwencji, sporządzony w Strasburgu dnia 13 maja 2004 r., Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej do ratyfikacji.
2. Protokół, o którym mowa w ust. 1, stanowi załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie Protokołu, o którym mowa w § 1 ust. 1, powierza się Ministrowi Spraw Zagranicznych.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

Prezes Rady Ministrów

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dnia 13 maja 2004 roku został sporządzony w Strasburgu Protokół nr 14 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności zmieniający system kontroli Konwencji.

Po zaznajomieniu się z powyższym Protokołem, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- został on uznany za słuszny zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych,
- jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony wraz z deklaracją, złożoną w związku z artykułem 59 ustępem 3 Konwencji,
- będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia2006 r.

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Lech Kaczyński

PREZES RADY MINISTRÓW

**Uzasadnienie wniosku o ratyfikację Protokołu nr 14
do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności
zmieniającego system kontroli ustanowiony w Konwencji**

I. Funkcjonowanie i reforma Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

Ustanowiony w 1950 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka (dalej „Trybunał”) od początku swojego istnienia postrzegany był jako organ unikalny, spełniający pionierską rolę w dziedzinie ochrony praw człowieka. Dzięki niemu blisko 800 milionów ludzi w Europie może korzystać z prawa bezpośredniego dostępu do międzynarodowego organu sądowego rozpatrującego sprawy naruszeń praw i wolności człowieka. Jak się powszechnie twierdzi, Trybunał stał się ofiarą własnego sukcesu. Z roku na rok wzrasta liczba kierowanych do niego skarg. Wzrost liczby skarg jest również po części spowodowany powiększaniem się liczby państw członkowskich Rady Europy.

Od kilku lat toczyły się w Radzie Europy debaty nad sposobami usprawnienia działalności Trybunału. Przełomowym wydarzeniem było wejście w życie z dniem 1 listopada 1998 r. Protokołu nr 11 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (dalej „Konwencja”), który w miejsce dotychczasowego mechanizmu działających sesyjnie Europejskiej Komisji i Trybunału wprowadził stały Europejski Trybunał Praw Człowieka. Oczekiwano, że ta zmiana usprawni obsługę skarg i pozwoli na uporanie się z powstałymi zaległościami. Jednocześnie, już w momencie wprowadzania Protokołu nr 11 przewidywano, że postanowienia w nim zawarte nie rozwiążą wszystkich problemów Trybunału. Jak pokazują statystyki po roku 1998 liczba nowych skarg nadal rośnie, a zaległości w rozpoznawaniu spraw zawisłych znacząco zwiększają się. W tej sytuacji postanowiono powrócić do zagadnienia dalszego reformowania Trybunału.

Przyjęcie przez Komitet Ministrów Rady Europy w dniu 13 maja 2004 r. Protokołu nr 14 stało się zwieńczeniem zapoczątkowanych w 2000 r. prac nad nową reformą mechanizmu ochrony praw człowieka w ramach Rady Europy. Podstawowym celem Protokołu jest wprowadzenie do Konwencji zmian, które w świetle stałego wzrostu obciążenia pracą Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Komitetu Ministrów Rady Europy pozwolą na zachowanie i polepszenie skuteczności systemu kontroli Konwencji

na długi czas. Polska, podobnie jak wszystkie pozostałe Państwa Członkowskie Rady Europy, jest żywo zainteresowana przyszłością unikalnego mechanizmu kontroli przestrzegania praw człowieka, jaki stworzyła Konwencja. Zachowanie skuteczności systemu leży w interesie wszystkich Państw Europejskich zrzeszonych w Radzie Europy. Skuteczny i sprawny mechanizm kontroli przestrzegania praw człowieka w Europie przyczyni się bez wątpienia do dalszego wzmocnienia zasad demokracji i rządów prawa.

II. Zmiany w Konwencji wprowadzone przez Protokół

Najistotniejsze zmiany, jakie wprowadza do Konwencji Protokół nr 14, dotyczą następujących kwestii:

1. Kadencja sędziów (art. 2 Protokołu nr 14)

Obecnie sędziowie są wybierani na kadencje trzy- i sześcioletnie z możliwością reelekcji. Protokół nr 14 przewiduje wydłużenie kadencji wszystkich sędziów do lat dziewięciu. Jednocześnie sędziowie nie będą mogli ubiegać się o ponowny wybór.

Wydłużenie kadencji sędziów oraz uniemożliwienie ubiegania się o reelekcję wydaje się być zasadne. Należy bowiem pamiętać, że wybory na stanowisko sędziego w sposób nieunikniony mają charakter polityczny (kandydaci zgłaszani przez Rządy są wybierani przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy). Tymczasem funkcja sędziego winna być w możliwie największym stopniu apolityczna. Rzadziej organizowane wybory pozwolą sędziom swobodniej korzystać z gwarancji niezawisłości.

2. Jednoosobowe składy orzekające (art. 6 Protokołu nr 14)

Obecnie Trybunał rozpoznaje sprawy zasiadając w składzie trzech sędziów (tzw. Komitety), siedmiu sędziów (tzw. Izby) oraz 17 sędziów (Wielka Izba). Protokół nr 14 wprowadza nowe, jednoosobowe składy orzekające. Sędziemu rozstrzygającemu samodzielnie towarzyszyć będzie jeden lub dwóch sprawozdawców (nowa funkcja w Kancelarii Trybunału; zgodnie z założeniami funkcję tę pełnić będą doświadczeni prawnicy - praktycy z poszczególnych Państw Członkowskich Rady Europy).

Umożliwienie podejmowania decyzji o niedopuszczalności spraw w uproszczonym trybie oraz w zmniejszonym składzie jest ze wszech miar zasadne. Procedura podejmowania decyzji o niedopuszczalności przez jednego sędziego może znacząco przyspieszyć proces wstępnego badania skarg oraz ich selekcji. Cenną ideą zdaje się być także wprowadzenie

instytucji sprawozdawcy. Praktyczna znajomość prawa i praktyki krajowej, jaką posiadać będą sprawozdawcy, może być bardzo pożyteczna zarówno dla sędziów, jak i pracowników Kancelarii Trybunału. Jak pokazują liczne przykłady, znajomość prawa krajowego wśród pracowników Kancelarii Trybunału jest często tylko teoretyczna, stąd wsparcie ze strony sprawozdawców – praktyków może być bardzo pomocne.

3. Nowe kryterium dla dopuszczalności skarg (art. 12 Protokołu nr 14)

Protokół nr 14 wprowadza, obok dotychczasowych (tj. wyczerpanie krajowych środków odwoławczych, sześciomiesięczny termin na wniesienie skargi, oczywista bezzasadność zarzutów, brak zgodności z postanowieniami Konwencji) nowe kryterium, które będzie musiało zostać spełnione, aby skargę uznano za dopuszczalną pod względem formalnym. Protokół umożliwi Trybunałowi odrzucanie skarg, z których treści nie wynika, aby skarżący doznał z powodu zarzucanego naruszenia Konwencji „znaczącego uszczerbku” (*significant disadvantage*) pod warunkiem jednak, że sprawa została wcześniej wnikliwie rozpatrzona przez sądy krajowe. Powszechnie uważa się, że wprowadzenie tego kryterium uchroni Trybunał przed powszechnym obecnie napływem skarg błahych i mało istotnych z punktu widzenia ochrony praw człowieka.

4. Uprawnienie Komisarza Praw Człowieka Rady Europy do występowania przed Trybunałem w charakterze strony trzeciej (art. 13 Protokołu nr 14)

Dotychczas możliwość występowania w postępowaniu w charakterze strony trzeciej zarezerwowana była wyłącznie dla państw, których obywatel wystąpił ze skargą przeciwko innemu państwu lub osób, które wykażą, że ich udział w sporze posłuży interesowi wymiaru sprawiedliwości. Protokół nr 14 dopuszcza, aby jako strona trzecia w sprawach przed Wielką Izbą mógł występować także Komisarz Praw Człowieka Rady Europy.

5. Wykonywanie wyroków (art. 16 Protokołu nr 14)

Obecnie Konwencja stanowi, że Wysokie Układające się Strony zobowiązują się wykonywać wyroki Trybunału w sprawach, w których występują w charakterze strony. Komitet Ministrów czuwa nad wykonywaniem wyroków. Protokół nr 14 zakłada, że jeżeli którakolwiek Wysoka Układająca się Strona odmawia wykonania wyroku, Komitet Ministrów będzie mógł ją pozwać przed Trybunał w celu rozstrzygnięcia, czy dana Strona wykonała swoje zobowiązanie z art. 46 § 1 Konwencji.

III. Stan ratyfikacji

Protokół nr 14 wejdzie w życie po upływie trzech miesięcy od momentu ratyfikowania go przez wszystkie Państwa Członkowskie Rady Europy. Protokół został podpisany przez wszystkie kraje członkowskie Rady Europy, a ratyfikowało go do chwili obecnej 41 państw. Oprócz Polski nie został on jeszcze ratyfikowany przez Rosję, Belgię, Turcję oraz Andorę. Państwa Członkowskie Rady Europy wezwane zostały do możliwie najszybszego podpisania i ratyfikowania Protokołu.

IV. Skutki wejścia w życie Protokołu

Odnosnie do przewidywanych skutków związanych z wejściem w życie Protokołu nr 14 należy stwierdzić co następuje:

Z uwagi na charakter oraz zakres przedmiotowy Protokołu można stanowczo wykluczyć, że jego wejście w życie wiązać się będzie z jakimikolwiek skutkami w dziedzinie gospodarki. Ponadto, wejście w życie Protokołu nie będzie powodowało dla budżetu jakichkolwiek dodatkowych skutków finansowych. Celem Protokołu jest jedynie usprawnienie dotychczasowych procedur konwencyjnych. Instrument ten nie wprowadza żadnych nowych instytucji, które wymagałyby dodatkowego finansowania. Z wejściem w życie Protokołu nie wiążą się też żadne bezpośrednie konsekwencje natury politycznej.

Protokół natomiast wywoła niewątpliwie skutki w sferze prawnej oraz społecznej. Wszelkie zmiany do Konwencji, jakie przewiduje ten instrument, prowadzić mają do przyspieszenia procesu rozpoznawania skarg indywidualnych oraz procedury wykonywania przez Państwa wyroków. Obecnie średni czas oczekiwania na rozpatrzenie sprawy przez Trybunał wynosi kilka lat (od dwóch do siedmiu lat). Przyspieszenie tego procesu zostanie niewątpliwie dostrzeżone przez społeczeństwo (Polska jest nadal jednym z najczęściej pozywanych do Trybunału państw). Dostrzegalne skutki w sferze prawnej i społecznej będą także miały zmiany w procedurze wykonywania wyroków. Intencją tychże zmian jest próba zdyscyplinowania działań państw w tym zakresie. Wzmocnienie uprawnień Komitetu Ministrów w dziedzinie kontroli procesu implementacji wyroków przyczyni się do skuteczniejszego wprowadzania wysokich standardów ochrony praw człowieka do krajowych porządków prawnych.

V. Tryb ratyfikacji

Protokół nr 14 do Konwencji jest umową wielostronną, która dotyczy praw obywateli w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka. Z tego względu Protokół powinien stać się źródłem powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej, a zatem, zgodnie z art. 87 ust. 1 Konstytucji RP, podlega ratyfikacji.

Jednakże zmiany, jakie Protokół nr 14 wprowadza do Konwencji, mają charakter proceduralny, gdyż dotyczą wewnętrznych zasad funkcjonowania Trybunału, m.in. sposobu rozpatrywania skarg, kadencji sędziów i uprawnień Komisarza Praw Człowieka Rady Europy w postępowaniach przed Trybunałem, oraz metody wykonywania wyroków. Protokół nie dotyczy natomiast praw i obowiązków określonych w Konstytucji, a zatem nie ma podstaw do ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie na mocy art. 89 ust. 1 Konstytucji RP. Z tego względu Protokół nr 14 do Konwencji zostanie przedłożony Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie art. 89 ust. 2 Konstytucji RP, do ratyfikacji bez uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie.

Ratyfikacja Protokołu nie wiąże się z koniecznością wprowadzania dodatkowych zmian do prawa wewnętrznego Rzeczypospolitej Polskiej. Protokół nie zawiera postanowień sprzecznych z obowiązującym prawem.

VI. Deklaracja interpretacyjna

Polska podpisała Protokół nr 14 w dniu 10 listopada 2004 r. Przy podpisywaniu złożona została deklaracja interpretacyjna przedstawiająca stanowisko Polski w odniesieniu do intertemporalnej kompetencji Trybunału przy rozpatrywaniu skarg indywidualnych.

Artykuł 28 Konwencji Wiedeńskiej o Prawie Traktatów odnoszący się do zasady nieretroaktywności traktatów stanowi, że „jeżeli odmienny zamiar nie wynika z traktatu, ani nie jest ustalony w inny sposób, jego postanowienia nie wiążą strony w odniesieniu do żadnej czynności lub zdarzenia, które miały miejsce, ani w odniesieniu do żadnej sytuacji, która przestała istnieć przed dniem wejścia w życie traktatu w stosunku do tej strony”. W Konwencji brakuje analogicznego przepisu. Klauzula *lex retro non agit*, zawarta w art. 59 ust. 3 Konwencji ogranicza się do stwierdzenia, że Konwencja wchodzi w życie w stosunku do państwa z dniem złożenia dokumentów ratyfikacyjnych.

Zgodnie z Deklaracją o uznaniu kompetencji Europejskiej Komisji Praw Człowieka oraz jurysdykcji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka złożoną przez Polskę dnia 19 marca 1993 r., data 1 maja 1993 r. jest datą graniczną, od której Polska ponosi

odpowiedzialność za swe działania, jeśli są one przedmiotem skargi indywidualnej do Trybunału. Protokół nr 11, który zreformował system Konwencji, utrzymał w mocy ograniczenia odpowiedzialności czasowej państw wynikające ze złożonych przez nie deklaracji uznających kompetencję Trybunału. Protokół nr 14 nie zawiera natomiast podobnej regulacji. Dlatego też Polska złożyła deklarację interpretacyjną do Protokołu nr 14, potwierdzającą stanowisko, iż Konwencja nie może być stosowana z mocą wsteczną.

Złożona przez Polskę deklaracja do Protokołu nr 14 ma na celu zablokowanie możliwości rozpatrywania przez Trybunał ewentualnych skarg przeciwko Polsce związanych z roszczeniami byłych właścicieli nieruchomości położonych w Polsce, które na mocy prawa polskiego zostały wywłaszczone bez odszkodowania w związku z decyzjami państw sojuszniczych po II wojnie światowej.

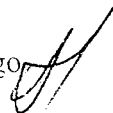
Brak jednoznacznego stwierdzenia w Konwencji, że nie ma ona mocy wstecznej, powoduje, że rozpatrując skargi Trybunał za każdym razem może dokonywać oceny sprawy pod kątem intertemporalnym. Co więcej Trybunał niejednokrotnie tak interpretował konwencyjną klauzulę *lex retro non agit*, że w efekcie dopuszczał skargi, których pierwotne źródło było ulokowane w przeszłości, o ile normy prawa wewnętrznego powstałe w okresie po dacie związania się państwa Konwencją odnosiły się do tych zdarzeń lub powstałych w ich wyniku stanów prawnych lub faktycznych. Orzecznictwo Trybunału szczególnie w sprawach dotyczących naruszeń Protokołu nr 1 stanowi tego potwierdzenie.

Z tych powodów zgłoszenie deklaracji, która precyzowuje stanowisko polskie w kwestii rozumienia mocy obowiązującej Konwencji jest zasadne.

Opracowała:

Paulina Połowniak-Mikłasz
Attaché w Departamencie Prawno-Traktatowym
w Ministerstwie Spraw Zagranicznych

Aprobował:

Remigiusz A. Henczel
Dyrektor Departamentu Prawno-Traktatowego
w Ministerstwie Spraw Zagranicznych

Akceptował:

Janusz Stańczyk
Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych

ZAŁĄCZNIK NR 1

Lista państw, które podpisały Protokół nr 14

	<i>Państwo</i>	<i>Data podpisania</i>
1.	Republika Albanii	10/11/2004
2.	Księstwo Andory	12/11/2004
3.	Republika Armenii	13/05/2004
4.	Republika Austrii	10/11/2004
5.	Republika Azerbejdżańska	16/02/2005
6.	Królestwo Belgii	20/04/2005
7.	Bośnia i Hercegowina	10/11/2004
8.	Republika Bułgarii	23/09/2005
9.	Republika Chorwacji	13/05/2004
10.	Republika Cypryjska	15/12/2004
11.	Republika Czeska	29/06/2005
12.	Królestwo Danii	13/05/2004
13.	Republika Estońska	13/05/2004
14.	Republika Finlandii	29/11/2004
15.	Republika Francuska	13/05/2004
16.	Republika Grecka	13/05/2004
17.	Gruzja	13/05/2004
18.	Królestwo Hiszpanii	10/05/2005
19.	Irlandia	13/05/2004
20.	Republika Islandii	13/05/2004
21.	Księstwo Liechtensteinu	20/09/2004
22.	Republika Litewska	10/11/2004
23.	Wielkie Księstwo Luksemburga	13/05/2004
24.	Republika Łotewska	13/05/2004
25.	Była Jugosławijska Republika Macedonii	15/09/2004
26.	Republika Malty	04/10/2004
27.	Republika Mołdowy	10/11/2004
28.	Księstwo Monako	10/11/2004
29.	Królestwo Niderlandów	13/05/2004
30.	Republika Federalna Niemiec	10/11/2004
31.	Królestwo Norwegii	13/05/2004
32.	Rzeczpospolita Polska	10/11/2004
33.	Republika Portugalska	27/05/2004
34.	Federacja Rosyjska	04/05/2006
35.	Rumunia	13/05/2004
36.	Republika San Marino	16/05/2005
37.	Serbia i Czarnogóra	10/11/2004
38.	Republika Słowacka	22/10/2004
39.	Republika Słowenii	13/05/2004
40.	Konfederacja Szwajcarska	13/05/2004
41.	Królestwo Szwecji	03/09/2004
42.	Republika Turcji	06/10/2004
43.	Ukraina	10/11/2004

44.	Republika Węgierska	07/04/2005
45.	Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej	13/07/2004
46.	Republika Włoska	13/05/2004

ZAŁĄCZNIK NR 2

Lista państw, które ratyfikowały Protokół nr 14

<i>Państwo</i>	<i>Data ratyfikacji</i>
1. Republika Albanii	03/02/2006
2. Republika Armenii	07/01/2005
3. Republika Austrii	23/01/2006
4. Republika Azerbejdżańska	19/05/2006
5. Bośnia i Hercegowina	19/05/2006
6. Republika Bułgarii	17/11/2005
7. Republika Chorwacji	30/01/2006
8. Republika Cypryjska	17/11/2005
9. Republika Czeska	19/05/2006
10. Królestwo Danii	10/11/2004
11. Republika Estońska	26/01/2006
12. Republika Finlandii	07/03/2006
13. Republika Francuska	07/06/2006
14. Republika Grecka	05/08/2005
15. Gruzja	10/11/2004
16. Królestwo Hiszpanii	15/03/2006
17. Irlandia	10/11/2004
18. Republika Islandii	16/05/2005
19. Księstwo Liechtensteinu	07/09/2005
20. Republika Litewska	01/07/2005
21. Wielkie Księstwo Luksemburga	21/03/2006
22. Republika Łotewska	28/03/2006
23. Była Jugosławijska Republika Macedonii	15/06/2005
24. Republika Malty	04/10/2004
25. Republika Mołdowy	22/08/2005
26. Księstwo Monako	10/03/2006
27. Królestwo Niderlandów	02/02/2006
28. Republika Federalna Niemiec	11/04/2006
29. Królestwo Norwegii	10/11/2004
30. Republika Portugalska	19/05/2006
31. Rumunia	16/05/2005
32. Republika San Marino	02/02/2006
33. Serbia i Czarnogóra	06/09/2005
34. Republika Słowacka	16/05/2005
35. Republika Słowenii	29/06/2005
36. Konfederacja Szwajcarska	25/04/2006
37. Królestwo Szwecji	17/11/2005
38. Ukraina	27/03/2006
39. Republika Węgierska	21/12/2005
40. Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej	28/01/2005
41. Republika Włoska	07/03/2006

PROTOKÓŁ NR 14
do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności
zmieniający system kontroli Konwencji

(Przyjęty w dniu 13 maja 2004 r. na 114 Sesji Komitetu Ministrów (12 – 13 maja 2004 r.))

Preambuła

Państwa-Członkowie Rady Europy, sygnatariusze Protokołu do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „Konwencją”),

mając na uwadze Rezolucję nr 1 oraz Deklarację uchwaloną na Europejskiej Konferencji Ministerialnej Praw Człowieka, która odbyła się w Rzymie 3 i 4 listopada 2000 r.;

mając na uwadze Deklaracje uchwalone przez Komitet Ministrów, odpowiednio na jego 109, 111 i 112 Sesji, w dniach 8 listopada 2001 r., 7 listopada 2002 r. i 15 maja 2003 r.;

mając na uwadze Opinię nr 251 (2004) przyjętą przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy dnia 28 kwietnia 2004 r.;

uznając pilną potrzebę zmiany niektórych postanowień Konwencji w celu zachowania i polepszenia skuteczności systemu kontroli na długi czas, głównie z powodu stałego wzrostu obciążenia pracą Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Komitetu Ministrów Rady Europy;

uznając, w szczególności, potrzebę zapewnienia, aby Trybunał mógł nadal odgrywać swoją wybitną rolę w dziedzinie ochrony praw człowieka w Europie,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Uchyla się ustęp 2 artykułu 22 Konwencji .

Artykuł 2

Artykuł 23 otrzymuje następujące brzmienie:

„Artykuł 23 – Kadencja i odwoływanie

1. Sędziowie są wybierani na okres dziewięciu lat. Nie mogą oni być wybierani ponownie.
2. Kadencja sędziów upływa z chwilą osiągnięcia przez nich wieku 70 lat.
3. Sędziowie sprawują swój urząd do czasu ich zastąpienia. Zajmują się oni jednak nadal sprawami, które zaczęli rozpoznawać.

4. Żaden sędzia nie może być odwołany z urzędu, chyba że pozostali sędziowie postanowią większością dwóch trzecich głosów, że sędzia ten przestał spełniać stawiane wymogi”

Artykuł 3

Uchyla się artykuł 24 Konwencji .

Artykuł 4

Artykuł 25 Konwencji staje się artykułem 24 i otrzymuje następujące brzmienie:

„Artykuł 24 - Kancelaria i sprawozdawcy

1. Trybunał posiada Kancelarię, której funkcje i organizację określa regulamin Trybunału.
2. Zasiadając w składzie jednego sędziego Trybunał korzysta z pomocy sprawozdawców, którzy działają pod kierunkiem Przewodniczącego Trybunału. Wchodzi oni w skład Kancelarii Trybunału.”

Artykuł 5

Artykuł 26 Konwencji staje się artykułem 25 („Zgromadzenie plenarne Trybunału”) i podlega następującym zmianom:

1. Na końcu ustępu d przecinek zastępuje się średnikiem i skreśla się słowo „i”.
2. Na końcu ustępu e kropkę zastępuje się średnikiem.
3. Wprowadza się nowy ustęp f, który otrzymuje następujące brzmienie:
„f występuje z wnioskiem w trybie artykułu 26 ustęp 2.”

Artykuł 6

Artykuł 27 Konwencji staje się artykułem 26 i otrzymuje następujące brzmienie:

„Artykuł 26 – Skład jednego sędziego, komitety, Izby i Wielka Izba

1. W celu rozpatrzenia wniesionych spraw Trybunał zasiada w składzie jednego sędziego, komitetów trzech sędziów, Izby siedmiu sędziów i Wielkiej Izby siedemnastu sędziów. Komitety tworzone są przez Izby Trybunału na czas wyznaczony.
2. Na wniosek Zgromadzenia plenarnego Trybunału, Komitet Ministrów może, na zasadzie jednomyślnej decyzji i na czas wyznaczony, zmniejszyć do pięciu liczbę sędziów w Izbach.
3. Zasiadając jednoosobowo sędzia nie rozpatruje skarg przeciwko Wysokiej Układającej się Stronie, z ramienia której został wybrany.
4. W składzie Izby i Wielkiej Izby zasiada z urzędu sędzia wybrany z ramienia zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony. W przypadku braku takiego sędziego albo gdy sędzia taki nie jest w stanie zasiadać, funkcję sędziego pełni inna osoba wybrana przez Przewodniczącego Trybunału z listy uprzednio przedłożonej przez tę Stronę .
5. W składzie Wielkiej Izby zasiadają także: Przewodniczący Trybunału, wiceprzewodniczący, Przewodniczący Izby oraz inni sędziowie wybrani zgodnie z regulaminem Trybunału. W przypadku przekazania sprawy do Wielkiej Izby w trybie

artykułu 43 żaden sędzia ze składu Izby, która wydała wyrok, nie zasiada w składzie Wielkiej Izby, z wyjątkiem Przewodniczącego Izby i sędziego, który zasiadał z ramienia zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony.”

Artykuł 7

Po nowym artykule 26, wprowadza się do Konwencji nowy artykuł 27, który otrzymuje następujące brzmienie:

„Artykuł 27 - Kompetencja sędziów zasiadających jednoosobowo

1. Sędzia zasiadający jednoosobowo może uznać za niedopuszczalną lub skreślić z listy spraw w Trybunale skargę wniesioną na podstawie artykułu 34, jeśli taka decyzja może zostać podjęta bez dalszego rozpatrywania.
2. Decyzja taka jest ostateczna.
3. Jeśli sędzia zasiadający jednoosobowo nie uzna skargi za niedopuszczalną albo nie skreśli jej, sędzia ten przekazuje ją do komitetu lub do Izby w celu dalszego rozpatrywania.”

Artykuł 8

Artykuł 28 Konwencji otrzymuje następujące brzmienie:

„Artykuł 28 - Kompetencja komitetów

1. W odniesieniu do skargi wniesionej na podstawie artykułu 34 komitet może, na zasadzie jednomyślności,
 - a. uznać ją za niedopuszczalną lub skreślić z listy spraw, jeśli taka decyzja może zostać podjęta bez dalszego rozpatrywania; lub
 - b. uznać ją za dopuszczalną i wydać w tym samym czasie wyrok w sprawie przedmiotu skargi, jeśli tkwiące u podstaw sprawy zagadnienie dotyczące wykładni lub stosowania Konwencji lub jej Protokołów jest już przedmiotem ugruntowanego orzecznictwa Trybunału.
2. Decyzje i wyroki wydane na podstawie ustępu 2 są ostateczne.
3. Jeśli sędzia wybrany z ramienia Wysokiej Układającej się Strony nie jest członkiem komitetu, komitet może na każdym etapie postępowania zaprosić tego sędziego do zajęcia miejsca jednego z członków komitetu, mając na względzie wszystkie istotne czynniki, włączając to, czy ta Strona sprzeciwiła się zastosowaniu procedury na podstawie ustępu 1.b.”

Artykuł 9

Artykuł 29 Konwencji podlega następującym zmianom:

1. Ustęp 1 otrzymuje następujące brzmienie: „Jeśli żadna decyzja nie została podjęta na podstawie artykułu 27 lub 28, albo nie wydano wyroku na podstawie artykułu 28, decyzję w sprawie dopuszczalności i przedmiotu skarg indywidualnych wniesionych w trybie artykułu 34 podejmuje Izba. Decyzja w sprawie dopuszczalności może zostać podjęta odrębnie.”

2. Na końcu ustępu 2 dodaje się nowe zdanie, które brzmi następująco: „Decyzję w sprawie dopuszczalności podejmuje się odrębnie, chyba że Trybunał, w wyjątkowych przypadkach, postanowi inaczej.”
3. Uchyla się ustęp 3 .

Artykuł 10

Artykuł 31 Konwencji podlega następującym zmianom:

1. Na końcu ustępu a skreśla się słowo „ oraz”.
2. Ustęp b staje się ustępem c i wprowadza się nowy ustęp b, który brzmi następująco:

„b postanawia w kwestiach przekazanych Trybunałowi przez Komitet Ministrów zgodnie z artykułem 46 ustęp 4; oraz”.

Artykuł 11

Artykuł 32 Konwencji podlega następującej zmianie:

Na końcu ustępu 1 wprowadza się po liczbie 34 przecinek i liczbę 46 .

Artykuł 12

Ustęp 3 artykułu 35 Konwencji otrzymuje następujące brzmienie:

- „3. Trybunał uznaje za niedopuszczalną każdą skargę indywidualną wniesioną w trybie artykułu 34, jeśli uważa, że:
- a skarga nie daje się pogodzić z postanowieniami Konwencji lub jej Protokołów, jest w sposób oczywisty nieuzasadniona lub stanowi nadużycie prawa do skargi; lub
 - b skarżący nie doznał znaczącego uszczerbku, chyba że poszanowanie praw człowieka w rozumieniu Konwencji i jej Protokołów wymaga rozpatrzenia przedmiotu skargi oraz pod warunkiem, że żadna sprawa, która nie została należycie rozpatrzona przez sąd krajowy, nie może być odrzucona na tej podstawie.”

Artykuł 13

Na końcu artykułu 36 Konwencji dodaje się nowy ustęp 3, który brzmi następująco:

- „3. We wszystkich sprawach rozpatrywanych przez Izbę lub Wielką Izbę, Komisarz Praw Człowieka Rady Europy może przedkładać pisemne uwagi i uczestniczyć w rozprawach.”

Artykuł 14

Artykuł 38 Konwencji otrzymuje następujące brzmienie:

„Artykuł 38 - Rozpatrywanie sprawy

Trybunał rozpatruje sprawę z udziałem przedstawicieli stron i, jeśli zachodzi potrzeba, podejmuje dochodzenie, a zainteresowane Wysokie Układające się Strony udziela dla jego skutecznego przeprowadzenia wszelkich niezbędnych ułatwień.”

Artykuł 15

Artykuł 39 Konwencji otrzymuje następujące brzmienie:

„Artykuł 39 – Polubowne załatwianie

1. Na każdym etapie postępowania Trybunał może postawić się do dyspozycji zainteresowanych stron celem polubownego załatwienia sprawy na zasadach poszanowania praw człowieka w rozumieniu Konwencji i jej Protokołów.
2. Postępowanie prowadzone w trybie ustępu 1 jest poufne.
3. Jeśli udało się doprowadzić do polubownego załatwienia sprawy, Trybunał skreśla skargę z listy spraw w formie decyzji, która ogranicza się do krótkiego przedstawienia faktów i przyjętego rozwiązania.
4. Taką decyzję przekazuje się Komitetowi Ministrów, który czuwa nad wykonaniem warunków polubownego załatwienia określonych w decyzji.”

Artykuł 16

Artykuł 46 Konwencji otrzymuje następujące brzmienie:

„Artykuł 46 - Moc obowiązująca oraz wykonanie wyroków

1. Wysokie Układające się Strony zobowiązują się do przestrzegania ostatecznego wyroku Trybunału we wszystkich sprawach, w których są stronami.
2. Ostateczny wyrok Trybunału przekazuje się Komitetowi Ministrów, który czuwa nad jego wykonaniem.
3. Jeśli Komitet Ministrów uważa, że czuwanie nad wykonaniem ostatecznego wyroku jest utrudnione przez problem z wykładnią wyroku, może on przekazać to zagadnienie Trybunałowi w celu rozstrzygnięcia w kwestii wykładni. Decyzja o przekazaniu podejmowana jest większością dwóch trzecich głosów przedstawicieli uprawnionych do zasiadania w Komitecie.
4. Jeśli Komitet Ministrów uważa, że Wysoka Układająca się Strona odmawia przestrzegania ostatecznego wyroku w sprawie, w której jest stroną może on, po doręczeniu tej Stronie formalnego zawiadomienia oraz na podstawie decyzji podjętej większością dwóch trzecich głosów przedstawicieli uprawnionych do zasiadania w Komitecie, przekazać Trybunałowi zapytanie, czy ta Strona nie wykonała swojego zobowiązania na podstawie ustępu 1.

5. Jeśli Trybunał stwierdza, że miało miejsce naruszenie ustępu 1, przekazuje sprawę Komitetowi Ministrów w celu rozważenia środków, jakie należy podjąć. Jeśli Trybunał stwierdza brak naruszenia ustępu 1, przekazuje sprawę Komitetowi Ministrów, który kończy rozpatrywanie sprawy.”

Artykuł 17

Artykuł 59 Konwencji podlega następującym zmianom:

1. Wprowadza się nowy ustęp 2, który brzmi następująco:
„2. Unia Europejska może przystąpić do niniejszej Konwencji.”
2. Ustępy 2, 3 i 4 stają się odpowiednio ustępami 3, 4 i 5.

Przepisy końcowe i przejściowe

Artykuł 18

1. Niniejszy Protokół jest otwarty do podpisu dla Państw-Członków Rady Europy, sygnatariuszy Konwencji, które mogą przyjąć wynikające z niego zobowiązania przez:
 - a podpisanie bez zastrzeżenia ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia; lub
 - b podpisanie z zastrzeżeniem ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia, po którym taka ratyfikacja, przyjęcie lub zatwierdzenie następuje.
2. Dokumenty ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia zostaną złożone Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.

Artykuł 19

Niniejszy Protokół wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy od dnia, w którym wszystkie Strony Konwencji wyrażą zgodę na związanie się Protokołem zgodnie z postanowieniami artykułu 18.

Artykuł 20

1. Od dnia wejścia w życie niniejszego Protokołu jego przepisy stosuje się do wszystkich skarg wniesionych do Trybunału oraz do wszystkich wyroków, nad których wykonaniem czuwa Komitet Ministrów.
2. Nowe kryterium dopuszczalności wprowadzone przez artykuł 12 niniejszego Protokołu do artykułu 35 ustęp 3.b Konwencji nie stosuje się do skarg uznanych za dopuszczalne przed wejściem w życie Protokołu. Przez dwa lata od wejścia w życie niniejszego Protokołu nowe kryterium dopuszczalności może być stosowane tylko przez Izby i Wielką Izbę Trybunału.

Artykuł 21

Kadencja sędziów sprawujących w dniu wejścia w życie Protokołu swój urząd przez pierwszą kadencję wydłuża się z mocy prawa tak, aby jej całkowity czas trwania wyniósł dziewięć lat. Pozostali sędziowie kończą swoją kadencję, którą wydłuża się z mocy prawa o dwa lata.

Artykuł 22

Sekretarz Generalny Rady Europy notyfikuje Państwom-Członkom Rady Europy:

- a. każde podpisanie;
- b. złożenie każdego dokumentu ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia;
- c. datę wejścia w życie niniejszego Protokołu zgodnie z artykułem 19; oraz
- d. każdy inny akt, notyfikację lub zawiadomienie dotyczące niniejszego Protokołu.

Na dowód czego nizej podpisani, będąc do tego należycie upoważnieni, podpisali niniejszy Protokół.

Sporządzono w Strasburgu dnia 13 maja 2004 r. w jednym egzemplarzu w językach angielskim i francuskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne; oryginał zostanie złożony w archiwach Rady Europy. Sekretarz Generalny Rady Europy prześle uwierzytelnione odpisy każdemu z Państw-Członków Rady Europy.

Stwierdzam zgodność tłumaczenia
na język polski z oryginałem/odpisem
sporządzonym w języku *Ang.*

ZASTĘPCA DYREKTORA
DEPARTAMENTU
PRAWNO-PROKURATORSKIEGO
Piotr Kaszuba

Warszawa, dnia *19 V 2004*

Stwierdzam, zgodność tłumaczenia
na język polski z ~~oryginałem~~/odpisem
sporządzonym w języku ..*angielskim*.....

Warszawa, dnia ..*4 lipca 2006 r.*.....

DYREKTOR DEPARTAMENTU
PRAWNO-TRAKTATOWEGO

[Podpis]
Rafał A. Henczel

POLSKA

*Deklaracja przekazana przez Ministra Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej
Sekretarzowi Generalnemu w chwili podpisania dokumentu
dnia 10 listopada 2004 r.*

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej oświadcza, że zmiany wprowadzone na podstawie Protokołu nr 14 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności zmieniającego system kontroli Konwencji interpretuje zgodnie z postanowieniami artykułu 59 ustępu 3 tejże Konwencji zgodnie z ogólną zasadą, według której traktaty nie mają mocy wstecznej, zawartą w artykule 28 Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów z dnia 23 maja 1969 r.

Lista deklaracji złożonych do Protokołu nr 14 do Konwencji praw człowieka i podstawowych wolności zmieniający system kontroli Konwencji

Stan na dzień: 4 lipca 2006 r.

Królestwo Belgii:

Deklaracja zawarta w liście Ministra Spraw Zagranicznych Królestwa Belgii przekazanym Sekretarzowi Generalnemu w chwili ratyfikacji dokumentu dnia 20 kwietnia 2005 r. Wersja oryginalna – język francuski.

Odnosnie artykułu 12 Protokołu zmieniającego, który modyfikuje artykuł 35 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Królestwo Belgii deklaruje, że interpretuje owo postanowienie w rozumieniu określonym w szczególności w punktach 79, 80, 83 i 84 Raportu Wyjaśniającego, z którego wynika, iż:

- Trybunał będzie stosować nowe kryterium dopuszczalności poprzez ustanowienie orzecznictwa zezwalającego na zdefiniowanie terminów prawnych określających owo kryterium na podstawie interpretacji ustanawiającej obiektywne kryteria definicji (punkty 79 i 80);
- nowe kryterium przewiduje uniknięcie odrzucania skarg, w których uzasadnione jest rozpatrzenie meritum sprawy (punkt 83);
- jednoosobowe składy sędziowskie oraz komitety nie będą mogły stosować nowego kryterium w braku jasnego i ugruntowanego orzecznictwa Izby i Wielkiej Izby Trybunału (punkt 84).

Powyzsza deklaracja dotyczy artykułu (artykułów): 12

Republika Łotewska:

Deklaracja zawarta w Notyfikacji Ministra Spraw Zagranicznych Republiki Łotewskiej z dnia 6 marca 2006 r., złożonej wraz z dokumentem ratyfikacyjnym dnia 28 marca 2006 r. Wersja oryginalna – język angielski.

Mając na względzie artykuł 20 ustęp 2 Protokołu nr 14 do Konwencji (dalej: „ten Protokół”) Republika Łotewska interpretuje artykuł 12 tego Protokołu, zmieniający artykuł 35 Konwencji (dalej: „Konwencja”), w następujący sposób:

1. Nowe kryterium dopuszczalności nie może być stosowane w celu odrzucania skarg, których rozpatrzenie byłoby istotne dla ochrony praw człowieka i podstawowych wolności, zawartych w Konwencji i Protokołach do niej, jak również w celu odrzucenia skarg, które nie zostały należycie rozważone przez sąd krajowy.
2. Jednoosobowe składy sędziowskie i komitety będą mogły stosować nowe kryterium dopuszczalności jedynie po tym, jak Izby Trybunału i Wielka Izba wypracują orzecznictwo w tej materii.
3. Nowe kryterium dopuszczalności nie będzie stosowane do skarg uznanych za dopuszczalne przed wejściem w życie Protokołu zgodnie z ogólną zasadą, według której umowy nie mają

mocy wstecznej, zawartą w artykule 28 Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów z dnia 23 maja 1969 r.

Powyższa deklaracja dotyczy artykułu (artykułów): 12, 20.

Republika Mołdowy:

Deklaracja zawarta w dokumencie ratyfikacyjnym złożonym dnia 22 sierpnia 2005 r. Język oryginalny – angielski.

Do czasu osiągnięcia przez Republikę Mołdowy pełnej integralności terytorialnej postanowienia Protokołu będą miały zastosowanie jedynie wobec terytorium kontrolowanego przez Rząd Republiki Mołdowy.

Powyższa deklaracja dotyczy artykułu (artykułów): -

Królestwo Niderlandów:

Deklaracja zawarta w dokumencie przyjęcia złożonym dnia 2 lutego 2006 r. Język oryginalny – angielski.

Królestwo Niderlandów akceptuje Protokół dla Królestwa w Europie, Antyli Holenderskich i Aruby.

Powyższa deklaracja dotyczy artykułu (artykułów): -

Federacja Rosyjska:

Deklaracja zawarta w pełnomocnictwie do podpisania złożonym dnia 4 maja 2006 r. Język oryginalny – angielski / francuski.

Federacja Rosyjska deklaruje, iż podpisując Protokół przy zastrzeżeniu jego późniejszej ratyfikacji zakłada, co następuje:

- Protokół będzie stosowany zgodnie z rozumieniem zawartym w Deklaracji w sprawie „Zagwarantowania skuteczności implementacji Europejskiej Konwencji Praw Człowieka na poziomach krajowym i europejskim”, przyjętym przez Komitet Ministrów Rady Europy na 114 sesji dnia 12 maja 2004 r.;

- postanowienia Protokołu i ich stosowanie nie będą miały wpływu na dalsze kroki mające na celu osiągnięcie pełnej zgody między Państwami Członkowskimi Rady Europy w sprawie wzmocnienia mechanizmu kontrolnego Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w tym na opracowanie nowego protokołu dodatkowego do Konwencji na podstawie propozycji „Grupy Mędrców”, powołanej z zadaniem rozważenia kwestii długotrwałej skuteczności mechanizmu kontrolnego Konwencji;

- Protokół będzie stosowany niezależnie od dalszego procesu doskonalenia funkcjonowania Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w pierwszej kolejności wzmocnienia stabilności jego Regulaminu, nie wyłączając uzupełniających środków, które zostaną przyjęte przez Komitet Ministrów Rady Europy w celu wzmocnienia kontroli nad wykorzystaniem środków finansowych przyznanych Europejskiemu Trybunałowi Praw Człowieka oraz zagwarantowania jakości personelu jego Kancelarii, przy rozumieniu, iż reguły proceduralne odnoszące się do trybu rozpatrywania skarg przez Europejski Trybunał Praw Człowieka muszą zostać przyjęte w postaci umowy międzynarodowej podlegającej ratyfikacji lub w innej formie wyrażenia przez Państwo zgody na bycie związanym jego postanowieniami.

Powyższa deklaracja dotyczy artykułu (artykułów): -

Deklaracja zawarta w pełnomocnictwie do podpisania złożonym dnia 4 maja 2006 r.
Język oryginalny – angielski / francuski.

Federacja Rosyjska deklaruje, iż podpisując Protokół przy zastrzeżeniu jego późniejszej ratyfikacji zakłada, co następuje:

-zastosowanie artykułu 28 ustępu 3 Konwencji, zmienionego przez artykuł 8 Protokołu, nie wyklucza praw zainteresowanej Wysokiej Umawiającej się Strony, w sytuacji gdy sędzia wybrany z danego państwa nie jest członkiem komitetu, do ubiegania się o możliwość zajęcia przez owego sędziego miejsca jednego z członków komitetu.

Powyższa deklaracja dotyczy artykułu (artykułów): 8

Deklaracja zawarta w pełnomocnictwie do podpisania złożonym dnia 4 maja 2006 r.
Język oryginalny – angielski / francuski.

Federacja Rosyjska deklaruje, iż podpisując Protokół przy zastrzeżeniu jego późniejszej ratyfikacji zakłada, co następuje:

-żadne z postanowień Protokołu nie będzie stosowane przed jego wejściem w życie zgodnie z artykułem 19.

Powyższa deklaracja dotyczy artykułu (artykułów): 19

Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej:

Deklaracja zawarta w liście Stałego Przedstawiciela Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z dnia 27 stycznia 2005 r., złożonego wraz z dokumentem ratyfikacyjnym dnia 28 stycznia 2005 r.
Język oryginalny – angielski.

Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej informuje, że Protokół jest ratyfikowany w stosunku do wszystkich terytoriów, wobec których obowiązuje Konwencja.

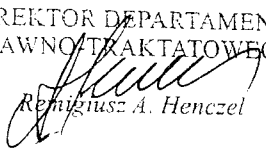
Powyzsza deklaracja dotyczy artykulu (artykulow): -

Źródło: Biuro Traktatów na stronie: <http://conventions.coe.int>

Stwierdzam, zgodność tłumaczenia
na język polski z ~~oryginałem~~/odpisem
sporządzonym w języku *angielskim*.

Warszawa, dnia *4 lipca 2006 r.*

DYREKTOR DEPARTAMENTU
PRAWNO-TRAKTATOWEGO

Renigiusz A. Henczel

PROTOCOL NO. 14
TO THE **CONVENTION FOR THE**
PROTECTION OF HUMAN RIGHTS
AND FUNDAMENTAL FREEDOMS,
AMENDING THE CONTROL SYSTEM
OF THE **CONVENTION**

PROTOCOLE N° 14
À LA **CONVENTION DE SAUVEGARDE**
DES DROITS DE L'HOMME ET DES
LIBERTÉS FONDAMENTALES,
AMENDANT LE SYSTÈME DE
CONTRÔLE DE LA **CONVENTION**

Preamble

The member States of the Council of Europe, signatories to this Protocol to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention"),

Having regard to Resolution No. 1 and the Declaration adopted at the European Ministerial Conference on Human Rights, held in Rome on 3 and 4 November 2000;

Having regard to the Declarations adopted by the Committee of Ministers on 8 November 2001, 7 November 2002 and 15 May 2003, at their 109th, 111th and 112th Sessions, respectively;

Having regard to Opinion No. 251 (2004) adopted by the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on 28 April 2004;

Considering the urgent need to amend certain provisions of the Convention in order to maintain and improve the efficiency of the control system for the long term, mainly in the light of the continuing increase in the workload of the European Court of Human Rights and the Committee of Ministers of the Council of Europe;

Considering, in particular, the need to ensure that the Court can continue to play its pre-eminent role in protecting human rights in Europe,

Have agreed as follows:

Article 1

Paragraph 2 of Article 22 of the Convention shall be deleted.

Article 2

Article 23 of the Convention shall be amended to read as follows:

"Article 23 – Terms of office and dismissal

- 1 The judges shall be elected for a period of nine years. They may not be re-elected.
- 2 The terms of office of judges shall expire when they reach the age of 70.
- 3 The judges shall hold office until replaced. They shall, however, continue to deal with such cases as they already have under consideration.
- 4 No judge may be dismissed from office unless the other judges decide by a majority of two-thirds that that judge has ceased to fulfil the required conditions."

Article 3

Article 24 of the Convention shall be deleted.

Article 4

Article 25 of the Convention shall become Article 24 and its text shall be amended to read as follows :

"Article 24 – Registry and rapporteurs

- 1 The Court shall have a registry, the functions and organisation of which shall be laid down in the rules of the Court.
- 2 When sitting in a single-judge formation, the Court shall be assisted by rapporteurs who shall function under the authority of the President of the Court. They shall form part of the Court's registry."

Article 5

Article 26 of the Convention shall become Article 25 ("Plenary Court") and its text shall be amended as follows :

- 1 At the end of paragraph d, the comma shall be replaced by a semi-colon and the word "and" shall be deleted.
- 2 At the end of paragraph e, the full stop shall be replaced by a semi-colon.
- 3 A new paragraph f shall be added which shall read as follows :
"f make any request under Article 26, paragraph 2."

Article 6

Article 27 of the Convention shall become Article 26 and its text shall be amended to read as follows :

"Article 26 – Single-judge formation, committees, Chambers and Grand Chamber

- 1 To consider cases brought before it, the Court shall sit in a single-judge formation, in committees of three judges, in Chambers of seven judges and in a Grand Chamber of seventeen judges. The Court's Chambers shall set up committees for a fixed period of time.
- 2 At the request of the plenary Court, the Committee of Ministers may, by a unanimous decision and for a fixed period, reduce to five the number of judges of the Chambers.
- 3 When sitting as a single judge, a judge shall not examine any application against the High Contracting Party in respect of which that judge has been elected.
- 4 There shall sit as an *ex officio* member of the Chamber and the Grand Chamber the judge elected in respect of the High Contracting Party concerned. If there is none or if that judge is unable to sit, a person chosen by the President of the Court from a list submitted in advance by that Party shall sit in the capacity of judge.
- 5 The Grand Chamber shall also include the President of the Court, the Vice-Presidents, the Presidents of the Chambers and other judges chosen in accordance with the rules of the Court. When a case is referred to the Grand Chamber under Article 43, no judge from the Chamber which rendered the judgment shall sit in the Grand Chamber, with the exception of the President of the Chamber and the judge who sat in respect of the High Contracting Party concerned."

Article 7

After the new Article 26, a new Article 27 shall be inserted into the Convention, which shall read as follows :

"Article 27 – Competence of single judges

- 1 A single judge may declare inadmissible or strike out of the Court's list of cases an application submitted under Article 34, where such a decision can be taken without further examination.
- 2 The decision shall be final.
- 3 If the single judge does not declare an application inadmissible or strike it out, that judge shall forward it to a committee or to a Chamber for further examination."

Article 8

Article 28 of the Convention shall be amended to read as follows :

"Article 28 – Competence of committees

- 1 In respect of an application submitted under Article 34, a committee may, by a unanimous vote,
 - a declare it inadmissible or strike it out of its list of cases, where such decision can be taken without further examination ; or
 - b declare it admissible and render at the same time a judgment on the merits, if the underlying question in the case, concerning the interpretation or the application of the Convention or the Protocols thereto, is already the subject of well-established case-law of the Court.
- 2 Decisions and judgments under paragraph 1 shall be final.
- 3 If the judge elected in respect of the High Contracting Party concerned is not a member of the committee, the committee may at any stage of the proceedings invite that judge to take the place of one of the members of the committee, having regard to all relevant factors, including whether that Party has contested the application of the procedure under paragraph 1.b."

Article 9

Article 29 of the Convention shall be amended as follows :

- 1 Paragraph 1 shall be amended to read as follows: "If no decision is taken under Article 27 or 28, or no judgment rendered under Article 28, a Chamber shall decide on the admissibility and merits of individual applications submitted under Article 34. The decision on admissibility may be taken separately."
- 2 At the end of paragraph 2 a new sentence shall be added which shall read as follows: "The decision on admissibility shall be taken separately unless the Court, in exceptional cases, decides otherwise."
- 3 Paragraph 3 shall be deleted.

Article 10

Article 31 of the Convention shall be amended as follows :

- 1 At the end of paragraph a, the word "and" shall be deleted.

- 2 Paragraph b shall become paragraph c and a new paragraph b shall be inserted and shall read as follows:

"b decide on issues referred to the Court by the Committee of Ministers in accordance with Article 46, paragraph 4; and".

Article 11

Article 32 of the Convention shall be amended as follows:

At the end of paragraph 1, a comma and the number 46 shall be inserted after the number 34.

Article 12

Paragraph 3 of Article 35 of the Convention shall be amended to read as follows:

- "3 The Court shall declare inadmissible any individual application submitted under Article 34 if it considers that :
 - a the application is incompatible with the provisions of the Convention or the Protocols thereto, manifestly ill-founded, or an abuse of the right of individual application; or
 - b the applicant has not suffered a significant disadvantage, unless respect for human rights as defined in the Convention and the Protocols thereto requires an examination of the application on the merits and provided that no case may be rejected on this ground which has not been duly considered by a domestic tribunal."

Article 13

A new paragraph 3 shall be added at the end of Article 36 of the Convention, which shall read as follows:

- "3 In all cases before a Chamber or the Grand Chamber, the Council of Europe Commissioner for Human Rights may submit written comments and take part in hearings."

Article 14

Article 38 of the Convention shall be amended to read as follows:

"Article 38 – Examination of the case

The Court shall examine the case together with the representatives of the parties and, if need be, undertake an investigation, for the effective conduct of which the High Contracting Parties concerned shall furnish all necessary facilities."

Article 15

Article 39 of the Convention shall be amended to read as follows:

"Article 39 – Friendly settlements

- 1 At any stage of the proceedings, the Court may place itself at the disposal of the parties concerned with a view to securing a friendly settlement of the matter on the basis of respect for human rights as defined in the Convention and the Protocols thereto.
- 2 Proceedings conducted under paragraph 1 shall be confidential.

- 3 If a friendly settlement is effected, the Court shall strike the case out of its list by means of a decision which shall be confined to a brief statement of the facts and of the solution reached.
- 4 This decision shall be transmitted to the Committee of Ministers, which shall supervise the execution of the terms of the friendly settlement as set out in the decision."

Article 16

Article 46 of the Convention shall be amended to read as follows:

"Article 46 – Binding force and execution of judgments

- 1 The High Contracting Parties undertake to abide by the final judgment of the Court in any case to which they are parties.
- 2 The final judgment of the Court shall be transmitted to the Committee of Ministers, which shall supervise its execution.
- 3 If the Committee of Ministers considers that the supervision of the execution of a final judgment is hindered by a problem of interpretation of the judgment, it may refer the matter to the Court for a ruling on the question of interpretation. A referral decision shall require a majority vote of two thirds of the representatives entitled to sit on the Committee.
- 4 If the Committee of Ministers considers that a High Contracting Party refuses to abide by a final judgment in a case to which it is a party, it may, after serving formal notice on that Party and by decision adopted by a majority vote of two thirds of the representatives entitled to sit on the Committee, refer to the Court the question whether that Party has failed to fulfil its obligation under paragraph 1.
- 5 If the Court finds a violation of paragraph 1, it shall refer the case to the Committee of Ministers for consideration of the measures to be taken. If the Court finds no violation of paragraph 1, it shall refer the case to the Committee of Ministers, which shall close its examination of the case."

Article 17

Article 59 of the Convention shall be amended as follows:

- 1 A new paragraph 2 shall be inserted which shall read as follows:
- "2 The European Union may accede to this Convention."
- 2 Paragraphs 2, 3 and 4 shall become paragraphs 3, 4 and 5 respectively.

Final and transitional provisions

Article 18

- 1 This Protocol shall be open for signature by member States of the Council of Europe signatories to the Convention, which may express their consent to be bound by
 - a signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or
 - b signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval.
- 2 The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 19

This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which all Parties to the Convention have expressed their consent to be bound by the Protocol, in accordance with the provisions of Article 18.

Article 20

- 1 From the date of the entry into force of this Protocol, its provisions shall apply to all applications pending before the Court as well as to all judgments whose execution is under supervision by the Committee of Ministers.
- 2 The new admissibility criterion inserted by Article 12 of this Protocol in Article 35, paragraph 3.b of the Convention, shall not apply to applications declared admissible before the entry into force of the Protocol. In the two years following the entry into force of this Protocol, the new admissibility criterion may only be applied by Chambers and the Grand Chamber of the Court.

Article 21

The term of office of judges serving their first term of office on the date of entry into force of this Protocol shall be extended *ipso jure* so as to amount to a total period of nine years. The other judges shall complete their term of office, which shall be extended *ipso jure* by two years.

Article 22

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe of:

- a any signature;
- b the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c the date of entry into force of this Protocol in accordance with Article 19; and
- d any other act, notification or communication relating to this Protocol.

Préambule

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires du présent Protocole à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950 (ci-après dénommée « la Convention »),

Vu la Résolution n° 1 et la Déclaration adoptées lors de la Conférence ministérielle européenne sur les droits de l'homme, tenue à Rome les 3 et 4 novembre 2000 ;

Vu les Déclarations adoptées par le Comité des Ministres le 8 novembre 2001, le 7 novembre 2002 et le 15 mai 2003, lors de ses 109e, 111e et 112e Sessions respectivement ;

Vu l'Avis n° 251 (2004), adopté par l'Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe le 28 avril 2004 ;

Considérant qu'il est nécessaire et urgent d'amender certaines dispositions de la Convention afin de maintenir et de renforcer l'efficacité à long terme du système de contrôle en raison principalement de l'augmentation continue de la charge de travail de la Cour européenne des Droits de l'Homme et du Comité des Ministres du Conseil de l'Europe ;

Considérant, en particulier, qu'il est nécessaire de veiller à ce que la Cour continue de jouer son rôle prééminent dans la protection des droits de l'homme en Europe,

Sont convenus de ce qui suit :

Article 1

Le paragraphe 2 de l'article 22 de la Convention est supprimé.

Article 2

L'article 23 de la Convention est modifié comme suit :

« Article 23 – Durée du mandat et révocation

- 1 Les juges sont élus pour une durée de neuf ans. Ils ne sont pas rééligibles.
- 2 Le mandat des juges s'achève dès qu'ils atteignent l'âge de 70 ans.
- 3 Les juges restent en fonction jusqu'à leur remplacement. Ils continuent toutefois de connaître des affaires dont ils sont déjà saisis.
- 4 Un juge ne peut être relevé de ses fonctions que si les autres juges décident, à la majorité des deux tiers, que ce juge a cessé de répondre aux conditions requises.»

Article 3

L'article 24 de la Convention est supprimé.

Article 4

L'article 25 de la Convention devient l'article 24 et son libellé est modifié comme suit :

« Article 24 – Greffe et rapporteurs

- 1 La Cour dispose d'un greffe dont les tâches et l'organisation sont fixées par le règlement de la Cour.
- 2 Lorsqu'elle siège en formation de juge unique, la Cour est assistée de rapporteurs qui exercent leurs fonctions sous l'autorité du président de la Cour. Ils font partie du greffe de la Cour.»

Article 5

L'article 26 de la Convention devient l'article 25 («Assemblée plénière») et son libellé est modifié comme suit :

- 1 A la fin du paragraphe d, la virgule est remplacée par un point-virgule et le mot «et» est supprimé.
- 2 A la fin du paragraphe e, le point est remplacé par un point-virgule.
- 3 Un nouveau paragraphe f est ajouté, dont le libellé est :
«f fait toute demande au titre de l'article 26, paragraphe 2.»

Article 6

L'article 27 de la Convention devient l'article 26 et son libellé est modifié comme suit :

« Article 26 – Formations de juge unique, comités, Chambres et Grande Chambre

- 1 Pour l'examen des affaires portées devant elle, la Cour siège en formations de juge unique, en comités de trois juges, en Chambres de sept juges et en une Grande Chambre de dix-sept juges. Les Chambres de la Cour constituent les comités pour une période déterminée.
- 2 A la demande de l'Assemblée plénière de la Cour, le Comité des Ministres peut, par une décision unanime et pour une période déterminée, réduire à cinq le nombre de juges des Chambres.
- 3 Un juge siégeant en tant que juge unique n'examine aucune requête introduite contre la Haute Partie contractante au titre de laquelle ce juge a été élu.
- 4 Le juge élu au titre d'une Haute Partie contractante partie au litige est membre de droit de la Chambre et de la Grande Chambre. En cas d'absence de ce juge, ou lorsqu'il n'est pas en mesure de siéger, une personne choisie par le président de la Cour sur une liste soumise au préalable par cette Partie siège en qualité de juge.
- 5 Font aussi partie de la Grande Chambre, le président de la Cour, les vice-présidents, les présidents des Chambres et d'autres juges désignés conformément au règlement de la Cour. Quand l'affaire est déférée à la Grande Chambre en vertu de l'article 43, aucun juge de la Chambre qui a rendu l'arrêt ne peut y siéger, à l'exception du président de la Chambre et du juge ayant siégé au titre de la Haute Partie contractante intéressée.»

Article 7

Après le nouvel article 26, un nouvel article 27 est inséré dans la Convention, dont le libellé est :

« Article 27 – Compétence des juges uniques

- 1 Un juge unique peut déclarer une requête introduite en vertu de l'article 34 irrecevable ou la rayer du rôle lorsqu'une telle décision peut être prise sans examen complémentaire.
- 2 La décision est définitive.
- 3 Si le juge unique ne déclare pas une requête irrecevable ou ne la rayer pas du rôle, ce juge la transmet à un comité ou à une Chambre pour examen complémentaire.»

Article 8

L'article 28 de la Convention est modifié comme suit :

« Article 28 – Compétence des comités

- 1 Un comité saisi d'une requête individuelle introduite en vertu de l'article 34 peut, par vote unanime,
 - a la déclarer irrecevable ou la rayer du rôle lorsqu'une telle décision peut être prise sans examen complémentaire ; ou
 - b la déclarer recevable et rendre conjointement un arrêt sur le fond lorsque la question relative à l'interprétation ou à l'application de la Convention ou de ses Protocoles qui est à l'origine de l'affaire fait l'objet d'une jurisprudence bien établie de la Cour.
- 2 Les décisions et arrêts prévus au paragraphe 1 sont définitifs.
- 3 Si le juge élu au titre de la Haute Partie contractante partie au litige n'est pas membre du comité, ce dernier peut, à tout moment de la procédure, l'inviter à siéger en son sein en lieu et place de l'un de ses membres, en prenant en compte tous facteurs pertinents, y compris la question de savoir si cette Partie a contesté l'application de la procédure du paragraphe 1.b.»

Article 9

L'article 29 de la Convention est amendé comme suit :

- 1 Le libellé du paragraphe 1 est modifié comme suit : « Si aucune décision n'a été prise en vertu des articles 27 ou 28, ni aucun arrêt rendu en vertu de l'article 28, une Chambre se prononce sur la recevabilité et le fond des requêtes individuelles introduites en vertu de l'article 34. La décision sur la recevabilité peut être prise de façon séparée.»
- 2 Est ajoutée à la fin du paragraphe 2 une nouvelle phrase, dont le libellé est : « Sauf décision contraire de la Cour dans des cas exceptionnels, la décision sur la recevabilité est prise séparément.»
- 3 Le paragraphe 3 est supprimé.

Article 10

L'article 31 de la Convention est amendé comme suit :

- 1 A la fin du paragraphe a, le mot « et » est supprimé.

2 Le paragraphe b devient le paragraphe c et un nouveau paragraphe b est inséré, dont le libellé est :

«b se prononce sur les questions dont la Cour est saisie par le Comité des Ministres en vertu de l'article 46, paragraphe 4 ; et»

Article 11

L'article 32 de la Convention est amendé comme suit :

A la fin du paragraphe 1, une virgule et le nombre 46 sont insérés après le nombre 34.

Article 12

Le paragraphe 3 de l'article 35 de la Convention est modifié comme suit :

- «3 La Cour déclare irrecevable toute requête individuelle introduite en application de l'article 34 lorsqu'elle estime :
- a que la requête est incompatible avec les dispositions de la Convention ou de ses Protocoles, manifestement mal fondée ou abusive ; ou
 - b que le requérant n'a subi aucun préjudice important, sauf si le respect des droits de l'homme garantis par la Convention et ses Protocoles exige un examen de la requête au fond et à condition de ne rejeter pour ce motif aucune affaire qui n'a pas été dûment examinée par un tribunal interne.»

Article 13

Un nouveau paragraphe 3 est ajouté à la fin de l'article 36 de la Convention, dont le libellé est :

- «3 Dans toute affaire devant une Chambre ou la Grande Chambre, le Commissaire aux Droits de l'Homme du Conseil de l'Europe peut présenter des observations écrites et prendre part aux audiences.»

Article 14

L'article 38 de la Convention est modifié comme suit :

« Article 38 – Examen contradictoire de l'affaire

La Cour examine l'affaire de façon contradictoire avec les représentants des parties et, s'il y a lieu, procède à une enquête pour la conduite efficace de laquelle les Hautes Parties contractantes intéressées fourniront toutes facilités nécessaires.»

Article 15

L'article 39 de la Convention est modifié comme suit :

« Article 39 – Règlements amiables

- 1 A tout moment de la procédure, la Cour peut se mettre à la disposition des intéressés en vue de parvenir à un règlement amiable de l'affaire s'inspirant du respect des droits de l'homme tels que les reconnaissent la Convention et ses Protocoles.
- 2 La procédure décrite au paragraphe 1 est confidentielle.

- 3 En cas de règlement amiable, la Cour raye l'affaire du rôle par une décision qui se limite à un bref exposé des faits et de la solution adoptée.
- 4 Cette décision est transmise au Comité des Ministres qui surveille l'exécution des termes du règlement amiable tels qu'ils figurent dans la décision.»

Article 16

L'article 46 de la Convention est modifié comme suit :

« Article 46 – Force obligatoire et exécution des arrêts

- 1 Les Hautes Parties contractantes s'engagent à se conformer aux arrêts définitifs de la Cour dans les litiges auxquels elles sont parties.
- 2 L'arrêt définitif de la Cour est transmis au Comité des Ministres qui en surveille l'exécution.
- 3 Lorsque le Comité des Ministres estime que la surveillance de l'exécution d'un arrêt définitif est entravée par une difficulté d'interprétation de cet arrêt, il peut saisir la Cour afin qu'elle se prononce sur cette question d'interprétation. La décision de saisir la Cour est prise par un vote à la majorité des deux tiers des représentants ayant le droit de siéger au Comité.
- 4 Lorsque le Comité des Ministres estime qu'une Haute Partie contractante refuse de se conformer à un arrêt définitif dans un litige auquel elle est partie, il peut, après avoir mis en demeure cette Partie et par décision prise par un vote à la majorité des deux tiers des représentants ayant le droit de siéger au Comité, saisir la Cour de la question du respect par cette Partie de son obligation au regard du paragraphe 1.
- 5 Si la Cour constate une violation du paragraphe 1, elle renvoie l'affaire au Comité des Ministres afin qu'il examine les mesures à prendre. Si la Cour constate qu'il n'y a pas eu violation du paragraphe 1, elle renvoie l'affaire au Comité des Ministres, qui décide de clore son examen.»

Article 17

L'article 59 de la Convention est amendé comme suit :

- 1 Un nouveau paragraphe 2 est inséré, dont le libellé est :
- « 2 L'Union européenne peut adhérer à la présente Convention. »
- 2 Les paragraphes 2, 3 et 4 deviennent respectivement les paragraphes 3, 4 et 5.

Dispositions finales et transitoires

Article 18

- 1 Le présent Protocole est ouvert à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe signataires de la Convention, qui peuvent exprimer leur consentement à être liés par :
 - a signature sans réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation ; ou
 - b signature sous réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation, suivie de ratification, d'acceptation ou d'approbation.
- 2 Les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

Article 19

Le présent Protocole entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date à laquelle toutes les Parties à la Convention auront exprimé leur consentement à être liées par le Protocole, conformément aux dispositions de l'article 18.

Article 20

- 1 A la date de l'entrée en vigueur du présent Protocole, ses dispositions s'appliquent à toutes les requêtes pendantes devant la Cour ainsi qu'à tous les arrêts dont l'exécution fait l'objet de la surveillance du Comité des Ministres.
- 2 Le nouveau critère de recevabilité inséré par l'article 12 du présent Protocole dans l'article 35, paragraphe 3.b de la Convention, ne s'applique pas aux requêtes déclarées recevables avant l'entrée en vigueur du Protocole. Dans les deux ans qui suivent l'entrée en vigueur du présent Protocole, seules les Chambres et la Grande Chambre de la Cour peuvent appliquer le nouveau critère de recevabilité.

Article 21

A la date d'entrée en vigueur du présent Protocole, la durée du mandat des juges accomplissant leur premier mandat est prolongée de plein droit pour atteindre un total de neuf ans. Les autres juges terminent leur mandat, qui est prolongé de plein droit de deux ans.

Article 22

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil de l'Europe :

- a toute signature ;
- b le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation ;
- c la date d'entrée en vigueur du présent Protocole conformément à l'article 19 ; et
- d tout autre acte, notification ou communication ayant trait au présent Protocole.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 13th day of May 2004, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Protocole.

Fait à Strasbourg, le 13 mai 2004, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Etats membres du Conseil de l'Europe.

Certified a true copy of the sole original document, in English and in French, deposited in the archives of the Council of Europe.

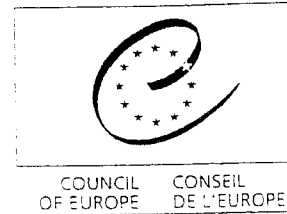
Copie certifiée conforme à l'exemplaire original unique en langues française et anglaise, déposé dans les archives du Conseil de l'Europe.

Strasbourg, 20 July 2004

The Director General of Legal Affairs
of the Council of Europe,

Le Directeur Général des Affaires Juridiques
du Conseil de l'Europe,

Guy DE VEL

CETS / STCE No. 194

**PROTOCOL No. 14 TO THE CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS
AND FUNDAMENTAL FREEDOMS. AMENDING THE CONTROL SYSTEM OF THE CONVENTION**

opened for signature, in Strasbourg, on 13 May 2004

**PROTOCOLE n° 14 A LA CONVENTION DE SAUVEGARDE DES DROITS DE L'HOMME
ET DES LIBERTES FONDAMENTALES. AMENDANT LE SYSTEME DE CONTROLE
DE LA CONVENTION**

ouvert à la signature, à Strasbourg, le 13 mai 2004

Reservations and Declarations
Réserves et Déclarations

POLAND

Declaration handed over by the Minister of Foreign Affairs of Poland to the Secretary General at the time of signature of the instrument, on 10 November 2004 - Or. Engl.

The Government of the Republic of Poland declares that it interprets the amendments introduced by Protocol No. 14 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, amending the control system of the Convention, in accordance with the provisions of Article 59, paragraph 3, of the said Convention, following the general principle of non-retroactivity of treaties, contained in Article 28 of the Vienna Convention on the Law of Treaties of 23 May 1969.

POLOGNE

Déclaration remise par le Ministre des Affaires étrangères de la Pologne au Secrétaire Général lors de la signature de l'instrument, le 10 novembre 2004 – Or. angl.

Le Gouvernement de la République de Pologne déclare qu'il interprète les amendements introduits par le Protocole n° 14 à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales, amendant le système de contrôle de la Convention, conformément aux dispositions de l'article 59, paragraphe 3, de ladite Convention, selon le principe général de non-rétroactivité des traités contenu dans l'article 28 de la Convention de Vienne sur le Droit des Traités, du 23 mai 1969.

List of declarations made with respect to

Protocol No. 14 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, amending the control system of the Convention

Status as of: 4/7/2006

Belgium :

Declaration contained in a letter from the Minister of Foreign Affairs of the Kingdom of Belgium handed to the Secretary General at the time of signature of the instrument, on 20 April 2005 - Or. Fr.

Concerning Article 12 of the amending Protocol modifying Article 35 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Belgium declares that it understands this provision within the meaning specified in particular in paragraphs 79, 80, 83 and 84 of the Explanatory Report, from which it results that:

- the Court shall apply the new admissibility criterion by establishing a case-law allowing to define the legal terms which state this criterion on the basis of an interpretation establishing objective criteria of definition (paragraphs 79 et 80);
- the new criterion is designed to avoid rejection of cases warranting an examination on the merits (paragraph 83);
- the single-judge formations and committees will not be able to apply the new criteria in the absence of a clear and well established case-law of the Court's Chambers and Grand Chamber (paragraph 84).

The preceding statement concerns Article(s) : 12

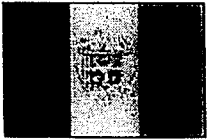

Latvia :

Declaration contained in a Notification from the Minister of Foreign Affairs of Latvia, dated 6 March 2006, deposited with the instrument of ratification, on 28 March 2006 - Or. Engl.

[**Note by the Secretariat** : The text of this declaration will soon be available on this web site.] ,

The preceding statement concerns Article(s) : 12, 20

Moldova :

Declaration contained in the instrument of ratification deposited on 22 August 2005 - Or. Engl.

Until the full establishment of the territorial integrity of the Republic of Moldova, the provisions of the Protocol shall be apply only on the territory controlled by the Government of the Republic of Moldova.

The preceding statement concerns Article(s) : -

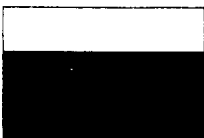

Netherlands :

Declaration contained in the instrument of acceptance deposited on 2 February 2006 - Or. Engl.

The Kingdom of the Netherlands accepts the Protocol for the Kingdom in Europe, the Netherlands Antilles and Aruba.

The preceding statement concerns Article(s) : -

Russia :

Declaration contained in the full powers of signature deposited on 4 May 2006 - Or. Engl./Fr.

The Russian Federation declares that, signing the Protocol under the condition of its subsequent ratification, it proceeds from the following:

- the Protocol will be applied in accordance with the understanding contained in the Declaration on "Ensuring the effectiveness of the implementation of the European Convention on Human Rights at national and European levels" adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe at its 114th session on 12 May 2004;

- the provisions of the Protocol and their application will be without prejudice to further steps aimed at reaching a full consensus between Member States of the Council of Europe on issues of strengthening the control mechanism of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and of the European Court of Human Rights, including elaboration of a new additional protocol to the Convention based on the proposals of the "Group of Wise Persons" established to consider the issue of the long-term effectiveness of the Convention control mechanism;

- the application of the Protocol will be without prejudice to the process of improving the modalities of functioning of the European Court of Human Rights, first of all, to strengthening the stability of its Rules, not excluding supplementary measures to be adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe aimed at reinforcing the control over the use of financial means allocated to the European Court of Human Rights and at ensuring the quality of staff of its Registry, with the understanding that procedural rules relating to examination of applications by the European Court of Human Rights must be adopted in the form of an

by its provisions.

The preceding statement concerns Article(s) : -

Declaration contained in the full powers of signature deposited on 4 May 2006 - Or. Engl./Fr.

The Russian Federation declares that, signing the Protocol under the condition of its subsequent ratification, it proceeds from the following:
the application of Article 28, paragraph 3 of the Convention as amended by Article 8 of the Protocol does not exclude the right of a High Contracting Party concerned, if the judge elected in its respect is not a member of the committee, to request that he or she be given the possibility to take the place of one of the members of the committee.

The preceding statement concerns Article(s) : 8

Declaration contained in the full powers of signature deposited on 4 May 2006 - Or. Engl./Fr.

The Russian Federation declares that, signing the Protocol under the condition of its subsequent ratification, it proceeds from the following:
no provision of the Protocol will be applied prior to its entry into force in accordance with Article 19.

The preceding statement concerns Article(s) : 19

United Kingdom :

Declaration contained in a letter from the Permanent Representative of the United Kingdom, dated 27 January 2005, deposited with the instrument of ratification on 28 January 2005 - Or. Engl.

The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland informs that the Protocol is ratified in respect of all its territories to which the Convention applies.

The preceding statement concerns Article(s) : -

Source : Treaty Office on <http://conventions.coe.int>

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE

CETS / STCE No. 194

**PROTOCOL No. 14 TO THE CONVENTION FOR THE PROTECTION
OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS,
AMENDING THE CONTROL SYSTEM OF THE CONVENTION**

opened for signature, in Strasbourg, on 13 May 2004

**PROTOCOLE n° 14 A LA CONVENTION DE SAUVEGARDE
DES DROITS DE L'HOMME ET DES LIBERTES FONDAMENTALES,
AMENDANT LE SYSTEME DE CONTROLE DE LA CONVENTION**

ouvert à la signature, à Strasbourg, le 13 mai 2004

**Reservations and Declarations
Réerves et Déclarations**

LATVIA

Declaration contained in a Notification from the Minister of Foreign Affairs of Latvia, dated 6 March 2006, deposited with the instrument of ratification on 28 March 2006 – Or. Engl.

Bearing in mind Article 20, paragraph 2, of Protocol No. 14 to the Convention (hereinafter referred to as "this Protocol"), the Republic of Latvia interprets Article 12 of this Protocol amending Article 35 of the Convention (hereinafter referred to as "the Convention"), in the following manner :

1. The new admissibility criterion may not be applied to reject such applications, which examination would otherwise be important for the protection of human rights and fundamental freedoms as defined in the Convention and the Protocols thereto, as well as to reject such applications, which have not been duly considered by a domestic tribunal.
2. The single-judge formations and committees will be able to apply the new admissibility criterion only after the Court's Chambers and Grand Chamber develop their case-law on this subject.
3. The new admissibility criterion will not be applied to the applications declared admissible before the entry into force of this Protocol in accordance with the general principle of non-retroactivity of treaties, contained in Article 28 of the Vienna Convention on the Law of Treaties of 23 May 1969.